

20. ročník celoslovenskej čitateľskej súťaže Osmijankova literárna záhrada Školský rok 2023-2024

Milí pedagógovia, knihovníci, rodičia, hlavní záhradníci,

každoročne nám súťaž ukazuje ako sa mení svet okolo nás a my v ňom. Máme veľa technických a digitálnych pomocníkov, ktorí nám uľahčujú každodenný život, prácu v škole, ale stále je dosť toho, čo treba vylepšovať, na čom musíme „popracovať“, aby z našich detí vyrástli ľudia s dobrým srdcom a vzdelaním.

Aj tento rok Vám chceme sprostredkovať ako prebiehalo záhradníčenie v školách, knižniciach i rodinách, akí ste boli stopári, ktoré stopy v Osmijankovej literárnej záhrade

Vás najviac zaujali a k čomu stopy priviedli deti, k akým zamysleniam a aktivitám. Individuálna a kolektívna práca ukázala čo vás najviac baví, čo chcete zlepšovať a čo je pre Vás najdôležitejšie v práci s deťmi.

Do 20. ročníka celoslovenskej čitateľskej súťaže sa prihlásilo 2949 žiakov zo 140 škôl a 106 obcí a miest na Slovensku. Spolu 148 kolektívov, z toho 38 samostatných rodín. Niektoré kolektívy neposlali svoje súťažné práce na hodnotenie, ale napísali, čo sa im podarilo v rámci literárnej záhrady zasadiť a ktoré semienka chcú zasadiť neskôr, v ďalšom školskom roku.

Členky odbornej poroty:

PhDr. Lubica Kepštová

PaedDr. Darina Balážková

Mgr. art. Patrícia Sopkovičová

Mgr. Eliška Sadíleková

Mgr. Miroslava Biznárová

Zo súťažných odpovedí, ale i z Vašich listov je zrejmé, že súťažné úlohy poskytli deťom priestor na spoznávanie sveta a vlastných schopností a možností pre svoj ďalší rast. Po podrobnejšom čítaní a hodnotení súťažných prác sme s potešením skonštatovali, že spolupráca detí a ich mentorov z radov učiteľov, knihovníkov a rodičov bola otvorená, tvorivá a inšpiratívna. Svedčia o tom úprimné výpovede detí o svojich pocitoch, o tom, ako sa cítia vo svojej rodine, triede, v najbližšom okolí, a v neposlednom rade aj o tom, ako sa kamarátia s čítaním. Osmijanko nie je len legendárnou literárnou postavičkou, ale aj kamarátom, dôverníkom a prostredníkom, ktorému sa dieťa dokáže zveriť so svojimi zážitkami, skúsenosťami, neraz aj s ťaživými problémami a otvorenými názormi.

To, ako rastieme, čo nám k tomu dopomáha, čo je v tomto procese najdôležitejšie bolo prítomné takmer v každej súťažnej otázke.

Svojou prácou ste potvrdili, že deti rástli s každým zasadeným semienkom, naučili sa spolupracovať v školskom kolektíve, so súrodencami a s rodičmi v rodine, rešpektovať jeden druhého, uvedomiť si vlastné možnosti i limity, nadväzovať priateľské vzťahy, starať sa o prírodu i krajinu. **Spoločným čítaním a kreatívnou hrou ste vytvárali dôvernú a priateľskú atmosféru v škole i rodine.**

Pri čítaní a hodnotení súťažných prác sme si uvedomili aj to, že všetky deti, ktoré sa so svojimi hlavnými záhradníkmi a záhradníkmi, do súťaže zapojili, pracovali ako najlepšie vedeli. Sadeniu semienok venovali veľa energie, času a pozornosti. Zdôrazňujeme to preto, lebo my v redakcii vidíme iba výsledok Vášho snaženia. Nevidíme proces, ktorý je rovnako dôležitý, atmosféru, ktorú vytvárate, radosť, s ktorou sa pripravujete na sadenie jednotlivých semienok. Z Vašich listov je však zrejmé, že mnohokrát je pre Váš celý kolektív tento proces oveľa dôležitejší.

Tí z Vás, ktorí vo svojich sprievodných listoch opisujete priebeh tvorby, nám dávate nahliadnuť aj do vašej „kuchyne“, za čo sme nesmierne vd'ačné. Zloženie jednotlivých tried je rôzne, deti sa líšia svojimi schopnosťami, záujmami, vedomosťami. Ťažké je pre porotu spravodlivo posúdiť a vybrať niekoľko kolektívov. **Preto naše poďakovanie patrí všetkým zapojeným triedam, deťom , všetkým hlavným záhradníkom. Náš obdiv patrí mnohým, ktorí dokážu rozšíriť kontext nášho zadania úloh k jednotlivým knihám. Rozvíjajú ho a využívajú v procese celého vyučovania v medzipredmetových vzťahoch.**

Každoročne oceňujeme prácu s prváčikmi, ktorí spoznávajú písmenká, učia sa abecedu, ako ich viete motivovať a priviesť k odpovediam na súťažné otázky prostredníctvom výtvarného prejavu, rôznych šablón alebo písomným zaznamenávaním ich slovných výpovedí. Je to ďalšia nadpráca v súťaži. Mimoriadne ocenenie v každom ročníku patrí školám internátnym pre deti so zdravotným znevýhodnením, s narušenou komunikačnou schopnosťou, všetkým špeciálnym školám. Počas 20 rokov súťaženia sme zaznamenali z týchto škôl stálice v súťaži. Dôverné správy o tom ako sa Vám darí, ako objavujete svoje silné aj slabé stránky, ako v záhrade pestujete priateľstvá medzi deťmi, učíte ich tolerancii, rešpektu, empatii, láske k prírode, ale i čítaniu sú pre nás veľkým povzbudením. Tento priestor poskytuje Osmijankova literárna záhrada a jej veľkí hrdinovia sa každoročne tešia ako ju zveľad'ujete a obohacujete.

Mimoriadne uznanie patrí triedam, ktoré dobrovoľne prečítali všetky súťažné tituly a vystopovali 8 súťažných заданий, zároveň si dali záležať na výtvarnom spracovaní svojich prác a navyše zdokumentovali proces tvorby písomne aj fotograficky. Ďakujeme aj všetkým knižniciam zapojeným do nášho projektu, že si vybrali súťažný zošit ako metodický materiál pre hravú prácu s detským čitateľom a samostatne prihláseným rodinám, v ktorých je čítanie neodmysliteľnou súčasťou ich rodinného života.

Osmijankova literárna záhrada, hoci je čitateľskou súťažou, okrem Vašej úžasnej tvorivosti, konkrétnych výsledkov kolektívnych aj individuálnych, ukazuje a odkrýva omnoho viac. Radi by sme Vám sprostredkovali to, čo sme vyčítali z jednotlivých detských odpovedí. Je to malý psychologicko – sociologický prieskum, ktorý nám dáva šancu spoznať deti, ich svet, to, čím žijú, z čoho majú radosť, čo v nich vyvoláva hnev, smútok, ale aj v akom prostredí vyrastajú, čo ich ovplyvňuje...

Možno sa dozvieme viac, ako sú nám ochotné povedať.

Nie je možno v tomto príspevku predstaviť všetky odpovede, spomenúť všetkých súťažiacich, ale všetky práce boli prečítané a hodnotené členkami odbornej poroty.

Počas letných prázdnin Osmijankova literárna záhrada – putovná výstava, ktorá má taký istý názov ako naša súťaž, bola nainštalovaná v krásnych priestoroch Mestskej knižnice v Piešťanoch. Malý priestor sme vyčlenili aj pre niekoľko vybraných súťažných prác. Inštaláciu výstavy sme využili aj na zdokumentovanie súťaženia

d'alším výberom a urobili sme z nich malú galériu, ktorú Vám ponúkame online ako súčasť tohto príspevku.

1. stopa – kniha Veroniky Šikulovej Zelená pošta

Súťažná otázka bola zameraná na všímavosť detí, aby sa zamysleli nad dnešným svetom, čo si vážia a čo považujú za dôležité v živote, aby vlastný svet porovnali so svetom svojich rodičov, či starých rodičov a rozprávali sa o tom, čo všetko sa rokmi mení a ako. Nakoniec, aby napísali svoju predstavu o budúcnosti na našej planéte. Deti si otvorili svoje srdiečka pri písaní odkazov a správ o ich dnešnom živote pre ďalšie generácie, kde dominovali ekologické témy, úroveň technických vymožeností, najmä počítačov a mobilov, motív priateľstva, školy a rodiny, ale aj vojny a potreby pokojného domova. Žiaci „filozofovali“ nielen o hmatateľných a viditeľných veciach, ale aj o ľudských hodnotách, rodine, medziľudských vzťahoch, o vzťahu k zvieratám, prírode. *Milí ľudia, prosím vás, aby ste si neškodili na zdraví, čítajte veľa kníh. Prosím vás, nezničte tú krásnu prírodu a nezahadzujte odpadky do prírody. Nenechajte si zobrat' naše JA! Ja by som chcel, aby neboli vojny, aby pytliaci nezabíjali zvieratá, lebo svet je zaujímavý.* Opisovali krásy a pamiatky svojej obce, mesta, či z rôznych kútov Slovenska. V odkazoch písali o tom, čo všetko majú: *hračky, telku, mobily, dobré jedlo – najmä pizzu ☺, autá, vlaky, lietadlá, ale aj pitnú vodu, aké majú predmety v škole, čo robia vo voľnom čase: športujú, tancujú, hrajú divadlo, pozerajú telku, hrajú na mobile...*, ale našli sme aj takéto vyznania: *najviac sa mi páči knižnica, lebo sú tam knihy, ktoré si v obchode nemôžeme kúpiť, najzaujímavejšie je to, že niektorí ľudia smeti vyhadzujú, iní ich zase zbierajú.*

Z odkazov čo by sa malo zlepšiť: *lepšie sa starať o prírodu, aby neboli vojny, aby sa vynašli lieky na všetky choroby, vylepšiť by sa mali hlavne deti, robiť to, čo im kážu rodičia, aby sa vojna zmenila na kamarátstvo, krčma na detský svet, aby sme sa nehádali, ale kamarátili, aby sa ľudia chovali lepšie k zvieratám aj k sebe, aby sa v obchodoch nepredávali cigarety a alkohol, aby zmizli krčmy a postavili sa posilňovne a zmrzlinárne, nebojujme proti sebe, rozprávajme sa častejšie doma...*

Správy o našom svete mnohé kolektívy skutočne „zavárali“ a zakopali na najrozličnejšie miesta, najčastejšie na školskom dvore alebo ukryli v búrľavom strome. Niektorí sa rozhodli, že odkazy vykopú, keď budú deviataci. ☺

Z vyjadrenia viacerých detí sme, žiaľ, vyčítali aj frustráciu, nezáujem, hnev, odpor ku škole a povinnostiam, túžbu mať odomknutý mobil po celý deň, či hrať hry na počítači, ale aj takúto túžbu: *ľudia v budúcnosti nebudú poznať školu, knihy či pero...*

O kukučke si deti vyhľadali naozaj veľké množstvo odborných informácií, ktoré spracovali do plagátov, koláží... Dostali sme množstvo vtáčích hniezd s vajčkami, kresbičiek vtáčikov a čo je potešujúce, že sa našiel aj kolektív, ktorý o kukučke zistil dôležitú informáciu: kukučka nie je zlá mama. Tým, že vkladá svoje vajčka do cudzích hniezd chráni svoje mláďatá, pretože húsenice, ktorými sa živí, sú pre ne ako potrava nevhodné.

2. stopa – kniha Hany Ponickéj O Štoplíkovi, kým do školy nechodil

Svet malého špunta, ktorý sa rozhodol spoznávať svet. Táto stopa patrila Štoplíkovi, ktorý chytil za srdcia mnohých žiakov. Malý hrdina sa na svojich cestách zoznámil s bratmi Fedorom a Ivkom, ktorí sa oňho bili a kričali: „Môj je!“ Štoplík bol z toho zmätený a nevedel, čo tie slová znamenajú. Vo svojom vnútri tušil, že takto sa k sebe priatelia nesprávajú. Žiaci sa zamýšľali nad tým ako prejavujú lásku a priateľstvo k ľuďom, ktorých majú radi: *Najčastejšie tým, že pomáham rodičom a starým rodičom, hrám sa so súrodencami a priateľmi, objímam mamku a povie jej „lúbim ťa“, požičiavam veci, dávam darčeky, rešpektujeme vzájomne svoje názory, máme sa radi aj keď sme rozdielni.* Prišli mnohé originálne nápady, fotografie alebo kresby s podávaním rúk, srdiečka s vyznaniami o láske, priateľstve, kamarátoch, o tom ako sa správajú k druhým: *starám sa o kamaráta, zastanem sa, nenechám v núdzi, pomôžem, obdarujem, neublížujem, zahrám sa s ním, používam čarovné slovíčko: prepáč, prosím, ďakujem, premýšľam, čo poviem, vyhýbam sa konfliktom, priateľovi poviem tajomstvá a chodíme spolu na prechádzky, k priateľom som láskavý a dôverujem im, lásku prejavujem stískaním, snažím sa priateľov rozveseliť, aby neboli smutní, my deti prejavujeme lásku pekným pohľadom a úsmevom... Láska je to, keď sa mamina s ocinom stále rozprávajú, láska je to, čo ťa rozosmeje, keď si unavený a smutný, dobrý kamarát je ten, ktorý mi dá ochutnať desiatu...*

Nejeden z časopisov, ktoré ste nám poslali, by sa uživil aj v distribúcií☺ Ani prváci sa nedali zahanbiť! Kolektívom sa podarilo naplniť túto tému do hĺbky. Venovali sa písaniu a štylizovaniu, vyskúšali prácu výtvarného redaktora – kontrola obrázkov a textov i prácu s tlačiarňou, niektorí sa venovali aj marketingu☺ Čítali sme o dobrých skutkoch, spoločných zážitkoch a výletoch, o obciach, v ktorých žijete, o zvieratkách, rastlinkách, včeličkách, záhradkách, aj novinky z útulku, ale i o súťažení s Osmijankom. Časopisy mali vskutku nápaditý, častokrát profesionálny charakter aj po stránke vizuálnej.

Najzábavnejšou sa však ukázala úloha z nepovinného semienka a to obliecť Štoplíka do každého počasia – módna prehliadka! Toľko vymodených korkových špuntov na nás pozeralo zo zásielok: Štoplíci na špajdličkách, z plastelíny, drôtikov... Deti s chuťou vymýšľali, kreslili a šili najrôznejšie modely šiat z pestrých materiálov, určené na každodennú aj slávnostnú príležitosť, Štoplíkovská kolekcia šiat jar, leto, jeseň, zima, Štoplík – batola, Štoplík – kuchár, Štoplík – snehuliak, Štoplík – futbalista, šaty do školy, hôr i na pláž...

3. stopa – kniha Roalda Dahla Minpinkovia

Tému zákazov a príkazov, ktoré je niekedy veľmi ťažké dodržať, si vybrali mnohé triedy. Deti písali najmä o tom, aké je lákavé porušiť zákaz. Zvyčajne opisovali situácie, keď bol ich „čertík-našepkávač“ silnejší a ony zákaz porušili. Ako to potom dopadlo, sme si mohli prečítať v úprimných vyznaniach a pekne štylizovaných originálnych príbehoch s ponaučením. A ako sa cítia, keď im rodičia niečo zakážu? *Keď mi rodičia niečo zakážu ešte viac to chcem skúsiť, napríklad ísť do ich osobných vecí, vreciek, skrine, cítim sa nahnevane, som naštvaná, smutná, som urazená a najradšej by som do niečoho buchla, cítim sa nahnevane a potichu aj nadávam, prijmem argumenty až na druhý deň, neskôr pochopím, že mi chceli dobre, porušujem zákazy, keď som sama doma, ale nepoviem im to...* Deti zistili, že ich rodičia trestajú najmä zákazom toho, čo majú najradšej: *pozerať telku, brať veci bez dovoľenia, hrať na mobile, žiadne výlety, žiadne ihrisko, žiadni kamaráti,*

žiadne sladkosti, ale aj úsmevné *nemôžem čítať...* Nakoniec sa zhodli na tom, že rodičia im zakazujú najmä preto: *lebo sa o nás boja a nechcú aby sa nám niečo stalo. Chcú pre nás to najlepšie... Potešujúce sú odpovede detí, ktoré nedostávajú žiadne zákazy a v rodine všetko riešia rozhovorom a dohodou*☺

A čo by chceli vyskúšať najviac? *Celú noc nespáť, pozerat' Ružu pre nevestu, sledovat' horory, rozkladat' oheň v lese, tráviť na mobile veľa času, šoférovať, mať tetovanie...* Odpovede na 2. semienko odhalili, koho považujú za hrdinu. Najčastejšie *policajtov a hasičov, pretože sú statoční a pomáhajú ľuďom, hrdina je Superman, ktorý pomôže druhým, zachráni život, napr. ľuďom bez domova.* Žiadne filmové hviezdy, či iné „celebrity“, ale predovšetkým rodičia, súrodenci, pani učiteľky sú pre deti hrdinovia. Oslava, ktorú v triede zorganizovali, patrila často práve im. A boli aj oslavy na počesť spolužiakov, či inak zábavné a humorné oslavy a s nimi spojené všakovaké dobroty a darčeky.

4. stopa – báseň Gianni Rodariho *Zakvitnuté hlavy*

Ten je usmievavý, ten zase zachmúrený, iný je rozčúlený a tamten zase ustráchaný. Keby ľudia namiesto vlasov mali na hlave kvety, ako by sme ich charakterizovali, čo by sme si o nich mysleli? Odpovede na tieto otázky sme vyčítali z množstva portrétov, galérie ľudí s kvetinovými záhonmi na hlavách prevedené rozličnými výtvarnými technikami – kresba, maľba, koláž, či skutočný herbár... Kvetinové portréty boli výpoveďou detí o tom ako vnímajú nielen druhých ľudí, ale i samých seba, svoje pocity. Niektorí žiaci veľmi výstižne a úprimne pomenovali, že každý z nás sa niekedy cíti dobre, je veselý, šťastný, spokojný a sú dni, keď sme mrzutí, bez nálady, smutní, keď nás niečo trápi, a tak namalovali polovicu vlasov s kvetmi a druhú polovicu vlasov s prhl'avou s odôvodnením: *kvety, pretože som milá, dobrá láskavá, usmievavá a prhl'ava preto, lebo som niekedy dost' zlá, otravná, nikto ma nechce vidieť.*

A ako vidia človeka s prhl'avou na hlave? *Toto je zlý človek, nepomáha ľuďom, nikdy sa nesmial, nikdy nešiel na lúku, je sám a nemá kamarátov, človek, ktorý kradne, rozbláznený, namosúrený, rozčúlený, výbušný, nahnevaný, nešťastný, zdesený, mrzutý, agresívny, rúbe stromy, bije zvieratá, vysmieva sa, vnútorný nepokoj, nečisté svedomie, ubolené srdce, zľakol sa, vyčerpanosť, nevyspatosť, strach, smútok, žiaľ, bolesť, stres, únava, podráždenosť.* Niektoré deti prejavili empatiu a postrehli, že *takýto človek sa niečoho bojí alebo je sklamaný a pomôcť mu nemôže žiadny pripravok, musí sa chciet' zmeniť sám.* Deti by mu chceli však aj pomôcť, darčekom pozvaním na oslavu... To, že sa v triedach o pocitoch rozprávalo svedčí aj originálna odpoveď žiaka, ktorý opísal nahnevaného človeka, ale nakreslil tvár s lipou, aby ho vyliečila alebo odpoveď: *môj brat Adam má dobré srdce, aj keď je nahnevaný.* Mnohí sa rozprávali o tom, že nezáleží na tom aký si zvonku, ale aký si zvnútra.

5. stopa – kniha Dávida Dziaka Pod' do rozprávky

Deti, ktoré prijali autorovu výzvu stať sa hrdinami v rozprávke, v ktorej unikajú pred čiernou dierou, sa pustili do vymýšľania najrôznejších stratégií na zvládnutie takejto situácie. Niektoré by sa diere snažili utiecť, *premaľovali by ju na bielo, rozosmiali, čítali by jej alebo spievali, hodili by do nej rôzne jedlá, hračky, nábytok, farbičky aby maľovala, ale aj duchov, bratove trenky a ponožky, lebo sa hocikedy povalujú po byte, zlo, lebo nič dobrých, milých a láskavých ľudí, knižky, aby čítala, ponúkli by jej priateľstvo...* Prečítali sme aj názor: *diera je čierne zlo, ktoré sa nedá zastaviť*. Svedčí to o tom, že deti čiernu dieru vnímali aj ako hrozbu, najčastejšie ju chceli odčarovať. Zaujímavé boli aj rozprávky, ktoré deti vytvorili. Niektoré boli individuálne, iné kolektívne – školské a niektoré aj rodinné.

Prevládali veľké výkresy s čiernou dierou, do ktorej umiestnili množstvo vecí alebo opísali mnohé činnosti a aktivity, ktorými by ju zastavili. Cieľom tejto súťažnej otázky bolo spojiť celú rodinu a vymyslieť vlastnú rozprávku. Obývačky a detské izby ste premenili na redakcie, jedálenské stoly na redakčné. Prečítali sme rozprávky s klasickými motívmi víťazstva dobra nad zlom, ale aj fantasy rozprávky, či úplne moderné rozprávky reflektujúce život celej rodiny. V niektorých rodinách sa zahrli na skutočných spisovateľov a rozprávku kompozične vypracovali s hlavnou myšlienkou, zachovali dejovú líniu a na koniec pridali posolstvo.

6. stopa – knižka Davida Almonda Príbeh Angelina Browna

Táto súťažná otázka mala priviesť deti k zamysleniu sa nielen nad tým, čo a ako rastie – stromy, kvety, zvieratá, ľudia, vlasy, noha, tvorivosť, kamarátstvo, láska, hnev, strach, radosť, ceny v obchode, tatkove brucho, ☺ ale aj čo nás obohacuje, čo nás učí byť dobrým, spravodlivým, vytrvalým. Ako môže rásť naša odvaha, láska, sebavedomie a ako sa môžu splniť naše túžby. Po čom túžia naše deti najviac? *Mať viac peňazí, nájsť si kamarátov, kúpiť si videohry, vlastniť zvieratko – psíka, mačku, škrečka, hada, korytnačku, pavúka, zajaca, škrečka, atď., najmä po súrodencoch, svete bez vojny, zlepšení ľudí, aby sa ľudia viac usmievali, po prírode bez odpadkov, vidieť vodopád, cestovať k moru, lietieť, mať nadpozemskú moc, byť lekárkou, učiteľkou, futbalistom, kaderníčkou...* Veľkým prekvapením bolo čítať takmer nereálne túžby, ako stať sa duchom, ikonickým superhrdinom z moderných rozprávok a akčných filmov. Mnoho detí vyjadrilo svoju túžbu: *aby nebola škola, nemali povinnosti, aby sa celý život hrali a jedli dobré jedlá*.

7. stopa – Osmijankove školské rozprávky Kristy Bendovej

Krista Bendová mala veľké pochopenie pre všetky školské nešváry, nevinné klamstvá, výhovorky detí, ba dokonca aj pre ich lenivosť. Vždy humorne ukázala, ako sa to môže vypomstiť. Práve prostredníctvom týchto rozprávok sme chceli priviesť deti k zamysleniu sa nad tým, čo nám škola dáva a ako ju potrebujeme k svojmu rastu. Zvedaví sme boli najmä na to, koho a čo v škole oceňujú, čo sa im páči, ako by ju zmenili a čo by z nej načisto odstránili – vygumovali. A ako to dopadlo? Niektoré deti by najradšej *vygumovali celú školu, nechcú sa učiť a túžia sa celý deň hrať. Z predmetov by vygumovali mnohé, najmä*

slovenčinu, zrušili by čítanky, lebo sú nudné, matematiku, geometriu, občiansku, prírodovedu, lebo ich to nudí, ale niektorí aj telocvik, či výtvarku, nechutné obedy, zasadací a školský poriadok.

Pri vymýšľaní vlastného návrhu na Rozvrh hodín vyjadrili veľmi konkrétne svoju predstavu, navrhovali množstvo nových predmetov – *bádanie, skúmanie prírody, starostlivosť o zvieratá, navrhovali oveľa viac športových predmetov, hodinu tancovania, jogy, kúpania, zbieranie odpadkov, venčenie psov.* Detská fantázia a túžba po zábavnej škole sa prejavila aj v návrhoch ako: *lietanie na koberci, kódovanie úloh, šifrovanie záhad, dobrodružstvá v prírode, leňošenie, cestovanie časom, čítanie na mesiaci, nariadený oddych, tréning superhrdinov, hľadanie pokladov, nič nerobenie, skákanie na oblakoch, relax pri magickej hudbe, príprava na víkend, učenie vonku.* Našli sa návrhy, *aby nebol v škole vôbec zvonček, aby celý deň hrala hudba, aby chodili do školy ako sa im zachce, niekto v pondelok, niekto v utorok etc., dokonca aj to, aby sa dávalo vysvedčenie učiteľom.*

Odpovede ukázali , že deti túžia po vedomostiach, ale chcú mať vyučovanie zábavnejšie, zážitkovejšie a tráviť viac hodín vonku.

Úprimné boli aj odpovede detí na otázku o výchovných metódach, ktoré sa v škole využívajú v procese vyučovania. Písali za čo dostávajú poznámky a tresty. Boli sme prekvapené nielen tým, že sa v niektorých školách, zrejme od čias Kristy Bendovej, veľa nezmenilo, ale predovšetkým tým, že samotné deti navrhujú tieto tresty využívať! Dávali by *čierne body, poznámky, päťorky, pohovor u riaditeľky, úlohy navyše, zabavenie mobilu, bitka, kľačanie alebo státie v kúte, viac úloh, prepisovanie školského poriadku, vykázanie za dvere alebo pred tabuľu, sedenie za trest na chodbe, zákaz hrať sa s ostatnými deťmi, zákaz sladkostí...* Stretli sme sa aj s návrhmi na *„vykopnutie zo školy“, zaspinkovať, prípadne prelepiť ústa, napísať za trest rozprávku alebo naučiť sa ľudovú pieseň, napísať diktát.* Nie je našou úlohou poučovať ani moralizovať, len sme sa zamysleli, či by sme do takejto školy radi chodili. Na inšpiráciu uvádzam jeden skvelý prístup štvrtákov: **„In“ je dodržiavať dohodnuté pravidlá, byť empatický a slušný a potom netreba žiadne napomenutia. Veľká vďaka za tento prístup!**

8. stopa nás zaviedla do domovov detí

Ďakujeme deťom za otvorenie dverí do ich domovov, už vieme ako rástli s knihou od kolísky, kde sa číta s radosťou, čo čítajú mamičky, ockovia, súrodenci, čo leží na policiach domácich knižníc, kto deti motivoval k čítaniu, že najobľúbenejšia je Holubia agentúra, Odvážny bojko, či knihy od Davida Walliamsa alebo komiksy, ale i to, že niekde knižné poličky chýbajú... *v mojej rodine nikto nečíta.*

Vytvorili ste so žiakmi dlhé knihometre a dlhokakánske zoznamy odporúčaných kníh, nakreslili svoje obľúbené knižky, často však chýbala výpoveď, prečo ich deti rady čítajú. Zoznamy sú rozmanité ako sú rozmanité záujmy detí, prevládajú knihy o zvieratkách, encyklopedické knihy a prvenstvo patrí fantasy, svetom plných nadprirodzených bytostí a síl, neskutočných hrdinov, ale najmä svetom, v ktorých víťazi dobro, pravda a mier. Ďakujeme aj za spravodajstvo o tom, ako ste „podrástli“ počas záhradníčenia. Mnohé deti napísali krásne úvahy na túto tému a nedali sa zmiast' len centimetrom ☺

Vaše stopy zanechali v nás stopu ...

Výber z listov, ktoré sme od Vás dostali je dôkazom, že čitateľský projekt Osmijankovej literárnej záhrady je správne dramaturgicky nastavený a poskytuje mnohým dospelým spôsob ako rásť spolu s deťmi.

ĎAKUJEME VÁM.

Za celý Osmijankovský tím
Vás pozývam
v školskom roku 2024-2025
do 21. ročníka.

Miroslava Biznárová

P.S.:
Sledujte náš web, facebook a instagram.

OSMIJANKO n.o.